

**КАНАД УЛСЫН ЗӨРЧЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН
ЗӨРЧИЛ ШАЛГАН ШИЙДВЭРЛЭХ АЖИЛЛАГААНЫ ЗОХИЦУУЛАЛТ**

Г.Билгээ, П.Уранчимэг

АГУУЛГА

1.Канад Улсын Зөрчлийн тухай хууль

- 1.1.Зөрчлийн хууль тогтоомж
- 1.2.Зөрчлийн хуудас, түүнийг бүрдүүлж хүргүүлэх
- 1.3.Тээврийн хэрэгслийн зогсоолын зөрчил
- 1.4.Насанд хүрээгүй хүн ба түүний хэргийг хянан шийдвэрлэх шүүх

2.Зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагаа

- 2.1.Зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагааг эхлүүлэх
- 2.2.Зөрчилд холбогдогчид олгох сонголтууд
- 2.3.Мэдүүлэг өгөх журам
- 2.4.Шүүх хуралдаанд оролцох хүсэлт гаргах журам
- 2.5.Зөрчил хянан шийдвэрлэх
- 2.6.Шийтгэл оногдуулах шүүхийн шийдвэр
- 2.7.Эс үйлдэхүйд шийтгэл оногдуулах

3.Шүүхийн шийдвэрийг хянах

- 3.1.Шүүхийн шийдвэрт гомдол гаргах
- 3.2.Зөрчилд холбогдогчийн эзгүйд гаргасан шийдвэрийг хянах
- 3.3.Шүүх хуралдааны дараа шийдвэрийг хянах

4.Шүүхийн шийдвэрийг биелүүлэх журам

- 4.1.Шүүхээс албадлагын арга хэмжээ авах
- 4.2.Саатуулах, эсхүл хорих арга хэмжээ
- 4.3.Торгууль төлөх бусад хэлбэр

Ашигласан материал

UIH.MN
СУДАЛГААНЫ САН

КАНАД УЛСЫН ЗӨРЧЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗӨРЧИЛ ШАЛГАН ШИЙДВЭРЛЭХ АЖИЛЛАГААНЫ ЗОХИЦУУЛАЛТ

1. Канад Улсын Зөрчлийн тухай хууль

1.1. Зөрчлийн хууль тогтоомж

1992 онд батлагдсан Канад Улсын Зөрчлийн тухай хуульд³¹⁴ “зөрчил” хэмээх хэргийн шинэ ангиллыг тусгасан бөгөөд энэ төрлийн хэргийг шалган шийдвэрлэх зорилгоор “зөрчлийн тухай мэдэгдэх хуудас”-ны шинэ системийг нэвтрүүлжээ. Энэ нь хөнгөн зөрчил болон эрүүгийн гэмт хэрэг хоорондын ялгааг тодорхой болгож өгснөөр хөнгөн зөрчилд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхгүй байх, торгуулийн хэрэгжилтийг сайжруулах, маргаангүй хэргийг шүүхээс хасаж шүүхийн ачааллыг бууруулахыг зорьсон байна.³¹⁵

Өмнө нь Эрүүгийн хуулийн дагуу хууль сахиулах байгууллага хөнгөн зөрчил үйлдсэн гэж буруутгагдаж байсан хүний хэргийг ч эрүүгийн хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны дагуу шийдвэрлэж байсан. Энэ нь зардал, цаг хугацаа их шаарддаг, мөн буруутгагдаж байгаа хүний хувьд шүүхээс гэм буруутай гэж тооцвол зайлшгүй ял авдаг байсан. Харин Зөрчлийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлснээр “зөрчлийн тухай мэдэгдэх хуудас”-ны шинэ системийн дагуу зөрчлийн хэрэг үйлдсэн гэж буруутгагдаж байгаа хүн (цаашид “зөрчилд холбогдогч”) нь гэм буруугаа хүлээж, торгуулийг сайн дураараа төлөх боломжтой байх ба энэ тохиолдолд шүүх хянан шийдвэрлэх ажиллагаа хийхгүй. Харин торгуулийн хувьд зарим зөрчлийн торгууль дээр нэмэлт торгууль нэмж тооцож болно. Тухайлбал, Загас агнуурын тухай хуулиар зөрчил үйлдсэн этгээд нь зөвшөөрөгдсөн хэмжээнээс хэтрүүлж загас барьсан бол 200 долларын торгуулиас гадна хэтрүүлж барьсан загас бүрт 10 долларын нэмэлт торгууль оногдуулахаар хуульчилсан байна.³¹⁶

Зөрчлийн тухай хуулийн дагуу шүүхээс зөрчил үйлдсэн этгээдэд хорих шийтгэл оногдуулахгүй. Харин тэрээр торгуулийг заасан хугацаанд төлөөгүй бол түүний торгуулиа төлөх хүсэл байгаа эсэхээс хамаарч дараагийн арга хэмжээг авна. Тухайлбал, торгуулиа төлөх боломжтой боловч төлөх хүсэлгүй байгаа зөрчил үйлдсэн этгээдэд хорих хүртэл шийтгэл оногдуулж болно. Торгуулиа төлөх хүсэлтэй боловч төлөх боломжгүй зөрчил үйлдсэн этгээдийн хувьд торгуулиа үе шаттайгаар төлөх, эсхүл хугацааг сунгаж бусад хэлбэрээр төлөх боломжийг олгохоор хуульд зохицуулсан байна.

1.2. Зөрчлийн хуудас, түүнийг бүрдүүлж хүргүүлэх

Хууль сахиулах байгууллага³¹⁷ зөрчил үйлдэгдсэн нь үндэслэлтэй гэж үзсэн бол ийнхүү үзсэн өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор “зөрчлийн тухай мэдэгдэх хуудас” (цаашид “зөрчлийн хуудас”) -ыг бүрдүүлж зөрчилд холбогдогчид хүргүүлнэ. (§9.1)

Зөрчлийн хуудас нь дор дурдсан мэдээлэл болон асуултыг багтаасан байна (§16):

- тухайн зөрчил (тээврийн хэрэгслийн зогсоолын зөрчлөөс бусад) үйлдэгдсэн нь үндэслэлтэй гэж үзсэн хууль сахиулах байгууллагын мэдэгдэл (гарын үсгээр баталгаажуулсан байна);
- зөрчлийн талаарх товч тайлбар;

³¹⁴Contraventions Act (S.C. 1992, c. 47). <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/c-38.7/fulltext.html#right-panel>

³¹⁵Contraventions Act Evaluation, Final Report. Department of Justice Canada, Office of Strategic Planning and Performance Management, Evaluation Division. November 2010. <https://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/cp-pm/eval/rep-rap/10/ca-lc/cae.pdf>

³¹⁶Fisheries violations and the Contraventions Act ticketing regime. Date modified: 2018-11-06. <https://www.dfo-mpo.gc.ca/fisheries-peches/consultation/ticketing-contraventions/bkgrd-docinfo-eng.html>

³¹⁷“Хууль сахиулах байгууллага” гэдэгт (а) аливаа цагдаа, эсхүл цагдаагийн ажилтан; (б) зөрчлийн хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий сайд; (в) зөрчлийн хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий сайдын томилсон аливаа этгээд; (г) зөрчлийн хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий бөгөөд холбогдох эрх зүйн акт батлан гаргах эрх бүхий байгууллага, эсхүл бусад хуулийн этгээд хамаарна. (Зөрчлийн тухай хуулийн §2.1)

- зөрчил үйлдэгдсэн бүхий л нөхцөл, цаг хугацаа болон газрын талаарх үндэслэл бүхий мэдээлэл;
- торгуулийн нийт дүн (торгуулийн нийт дүнд зөрчилд оногдуулсан торгууль болон хохирогчид төлөх төлбөр (хэрэв байгаа бол) багтсан³¹⁸);
- зөрчилд холбогдогч нь эргээд хариу өгөх үүрэгтэй бөгөөд түүний хариу өгөх газар, хугацаа болон боломжит сонголтууд (*Сонголтуудын талаар судалгааны 2.2 дахь хэсгээс үзнэ үү.*);
- зөрчилд холбогдогч нь эргээд хариу өгөх үүргээ биелүүлээгүй (эс үйлдэхүй) бол түүнээс гарах үр дагавар (*Гарах үр дагаврын талаар судалгааны 2.7 дахь хэсгээс үзнэ үү.*);
- зөрчилд холбогдогчоос шүүх хуралдаанд оролцох албан ёсны хэлний сонголт;
- зөрчилд холбогдогч насанд хүрсэн эсэх;
- хууль сахиулах байгууллага уг зөрчлийн хуудсыг нотлох баримт болгон ашиглах тухай санамж;
- зөрчилд холбогдогчоос байцаалтад тухайн зөрчлийн хуудсыг бүрдүүлсэн хууль сахиулах байгууллагыг байлцуулах хүсэлтэй эсэх.

Хууль сахиулах байгууллагаас зөрчлийн хуудасны хуулбарыг зөрчилд холбогдогчид хүргүүлэх ба дараах байдлаар хүргэнэ (§10):

- хувь хүнд – хуулбарыг зөрчилд холбогдогчид биечлэн өгнө. Хэрэв хуулбарыг зөрчилд холбогдогчид биечлэн өгөх боломжгүй бол түүний хамгийн сүүлд бүртгэгдсэн оршин суугаа газарт нь хүргэж, тэнд байгаа 18-аас доошгүй насны хүнд хуулбарыг үлдээнэ;
- хуулийн этгээдэд – хуулбарыг тухайн хуулийн этгээдийн удирдах албан тушаалтанд биечлэн өгнө, эсхүл хуулийн этгээдийн төв оффис руу баталгаат шуудангаар илгээнэ;
- Канад Улсад оршин суудаггүй хувь хүнд – хуулбарыг түүний хамгийн сүүлд бүртгэгдсэн оршин суугаа газар руу нь баталгаат шуудангаар илгээнэ.

Баталгаат шуудангаар илгээсэн зөрчлийн хуудас нь түүний хуулбарыг шуудангаар илгээснээс хойш 7 дахь өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

Мөн хууль сахиулах байгууллагаас баримт үйлдэх ба уг баримтад зөрчлийн хуудасны хуулбарыг хүргүүлсэн тухай мэдээллийг тэмдэглэж, гарын үсэг зурж баталгаажуулснаар нотлох баримт болдог байна. (§15)

1.3. Тээврийн хэрэгслийн зогсоолын зөрчил

Зөрчлийн тухай хуулиар тээврийн хэрэгслийн зогсоолын зөрчлийг тусгайлан зохицуулжээ. Энэ төрлийн зөрчлийн хувьд хууль сахиулах байгууллага тухайн үед нь зөрчлийн хуудсыг өөрийн мэдлэгт (personal knowledge) тулгуурлан бүрдүүлэхдээ дээр дурдсан мэдээлэл болон асуултыг мөн багтаасан байна. (§12)

Тээврийн хэрэгслийн зогсоолын зөрчлийн хуудасны хуулбарыг дараах байдлаар хүргэнэ (§14):

- тухайн тээврийн хэрэгсэл дээр харагдахуйц газар нааж үлдээх;
- тухайн тээврийн хэрэгслийг арчилж, эсхүл хянаж байгаа хүнд үлдээх.

Энэ төрлийн зөрчилд тухайн тээврийн хэрэгслийн эзэмшигчийг мөн адил гэм буруутайд тооцно. (§13)

1.4. Насанд хүрээгүй хүн ба түүний хэргийг хянан шийдвэрлэх шүүх

Зөрчлийн тухай хуулиар насанд хүрээгүй хүнтэй холбоотой зөрчлийг тусгайлан зохицуулсан байна. Энэ хуульд “насанд хүрээгүй хүн” гэдгийг зөрчил гарсан үед зөрчилд буруутгагдаж байгаа этгээд нь 12 ба түүнээс дээш боловч 18 хүртэлх настай байхыг ойлгоно.

³¹⁸ Federal Contraventions Tickets: Your Rights and Duties. <https://www.gov.nl.ca/jps/files/faq-contraventions-english.pdf>

“Насанд хүрээгүй хүний шүүх” гэдгийг насанд хүрээгүй хүн үйлдсэн гэж буруутгагдсан зөрчлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх шүүхийг ойлгох бөгөөд уг шүүхийг тухайн мужийн хууль тогтоох байгууллагын шийдвэрээр байгуулах буюу томилно, эсхүл Насанд хүрээгүй хүний эрүүгийн хэргийн тухай хуулийн³¹⁹ дагуу мужийн Губернатор томилно. (§2.1)

Зөрчлийн тухай хуулийн дагуу насанд хүрээгүй хүний үйлдсэн зөрчилд (тээврийн хэрэгслийн зогсоолын зөрчлөөс бусад) оногдуулах торгуулийн хэмжээ 100 доллараас хэтрэхгүй. (§8.4)

2.Зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагаа

2.1.Зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагааг эхлүүлэх

Зөрчлийн тухай хуульд “зөрчлийн шүүх” (цаашид “шүүх”) гэж тухайн мужийн Губернаторын захирамжаар томилогдсон бөгөөд тухайн мужийн нутаг дэвсгэрийн харьяалалд үйлдэгдсэн зөрчлийг хянан шийдвэрлэх шүүхийг ойлгоно гэжээ. (§2.1)

Хууль сахиулах байгууллага нь зөрчлийн хуудсыг дараах тохиолдолд тухайн зөрчлийн хуудаст заасан шүүхийн оффис (the office of the court)-т хүргэх ба шүүх зөрчлийн хуудасны дагуу зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагааг эхлүүлнэ (§18):

(а) хэрэв зөрчлийн хуудсыг хүргэсэн оффис нь зөрчлийн хуудсанд дурдагдсан шүүхийн оффис мөн бол –

- зөрчилд холбогдогч нь гэм буруугаа хүлээх мэдүүлэг өгөх, эсхүл
- зөрчилд холбогдогч нь шүүх хуралдаанд оролцох хүсэлт гаргасан бол шүүх хуралдааныг аль болох түргэн буюу зөрчлийн хуудас хүргүүлсэн өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор явуулах;

(б) хэрэв зөрчлийн хуудсыг хүргэсэн оффис нь зөрчлийн хуудсанд дурдагдсан шүүхийн оффис биш бол –

- зөрчилд холбогдогч нь гэм буруугаа хүлээх мэдүүлэг өгөх, эсхүл
- Зөрчлийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлд заасны дагуу шүүх хуралдааныг аль болох түргэн буюу зөрчилд холбогдогч шүүх хуралдаанд оролцох хүсэлт гаргасан өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор явуулах.

Зөрчлийн хуудаснаас гадна мэдээлэл хүлээн авснаар зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагааг эхлүүлж болох ба энэ тохиолдолд шалган шийдвэрлэх ажиллагааг Ерөнхий прокурорын шийдвэрээр эхлүүлнэ. (§50.1)

2.2.Зөрчилд холбогдогчид олгох сонголтууд

Зөрчлийн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд зааснаар зөрчилд холбогдогч нь зөрчлийн хуудас хүлээн авсан өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор дараах процессын аль нэгийг сонгоно:

(а) торгуулийг төлөх:

- гэм буруугаа хүлээн зөвшөөрч, зөрчлийн хуудсанд заасан газарт (зөрчлийн хуудаст заасан) торгуулийг төлөх (§22));

(б) мэдүүлэг өгөх:

- гэм буруугаа хүлээн зөвшөөрч, Зөрчлийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлд заасны дагуу мэдүүлэг өгөх (*Мэдүүлэг өгөх журмын талаар судалгааны 2.3 дахь хэсгээс үзнэ үү.*);

(в) шүүх хуралдаанд оролцох хүсэлт гаргах:

- Зөрчлийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлд заасны дагуу шүүх хуралдаанд оролцох хүсэлт гаргах (*Хүсэлт гаргах журмын талаар судалгааны 2.4 дэх хэсгээс үзнэ үү.*);

³¹⁹Youth Criminal Justice Act (S.C. 2002, c. 1). <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/Y-1.5/>

2.3. Мэдүүлэг өгөх журам

Зөрчлийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлд зөрчилд холбогдогчийн мэдүүлэг өгөх журмыг зохицуулсан байна. Зөрчилд холбогдогч буюу зөрчлийн хуудас хүлээн авсан этгээд нь гэм буруугаа хүлээн зөвшөөрч, зөрчлийн хуудсанд заасан шүүхэд, цагт, эсхүл тухайн шүүхийн оффисын эрх бүхий албан тушаалтанд мэдүүлгээ өгнө. Зөрчилд холбогдогч нь оногдуулах торгууль буюу бусад хариуцлага, эсхүл торгууль төлөх хугацааны талаар мэдүүлэг өгнө.

Холбогдох шүүх, эсхүл түүний оффисын эрх бүхий албан тушаалтан нь мэдүүлгийг зөрчлийн хуудасны хамт дараах журмаар хянан шийдвэрлэнэ:

- тухайн зөрчлийн хэргээр шүүх хуралдаан явуулахгүйгээр мэдүүлэг авах (эсхүл авахгүй) бөгөөд зөрчилд холбогдогчийг буруутай гэж үзвэл түүнд торгууль оногдуулна эсхүл
- торгуулийн хэмжээнээс хамаарч тухайн зөрчилтэй холбоотой аман нотлох баримт авна, эсхүл шүүх хуралдааныг Ерөнхий прокурорын³²⁰ оролцоотой хийнэ.

Ийнхүү шүүх хуралдааныг хийхээр болсон бол холбогдох шүүх (эсхүл шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга)-ээс шүүх хуралдааны цаг, газрыг товлож, энэ талаар зөрчилд холбогдогч болон Ерөнхий прокурорт мэдэгдэнэ. (§25)

2.4. Шүүх хуралдаанд оролцох хүсэлт гаргах журам

Зөрчлийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлд заасны дагуу зөрчилд холбогдогч нь зөрчлийн хуудас дээрх шүүх хуралдаанд оролцох хүсэлтэд гарын үсгээ зуран (зөрчлийн хуудаст) заасан газарт хүргэнэ. Ийнхүү хүсэлт гаргасны дараа холбогдох шүүх (эсхүл шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга)-ээс шүүх хуралдааны цаг, газрыг товлож, энэ талаар зөрчилд холбогдогч болон Ерөнхий прокурорт мэдэгдэнэ.

2.5. Зөрчил хянан шийдвэрлэх

Зөрчлийн хуудасны дагуу эхлүүлсэн зөрчил хянан шийдвэрлэх шүүх хуралдааныг дараах тохиолдолд хийнэ (§29):

- зөрчилд холбогдогч нь Зөрчлийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлд заасны дагуу шүүх хуралдаанд оролцох хүсэлт гаргасан бол;
- зөрчилд холбогдогч нь насанд хүрээгүй бөгөөд зөрчлийн хуудас хүлээн авсан өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор Зөрчлийн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд тусгасан сонголтуудын аль нэгийг хийгээгүй бол (*Сонголтуудын талаар судалгааны 2.2 дахь хэсгээс үзнэ үү.*)

Зөрчилд холбогдогч нь шүүх хуралдаанд зөрчлийн хуудас олгосон Хууль сахиулах байгууллагыг зайлшгүй оролцуулах шаардлагатай гэж үзсэн бол үүнийг Ерөнхий прокурор хангаж ажиллана (§31). Мөн зөрчилд холбогдогч нь шүүх хуралдаанд өөрийнхөө оронд өмгөөлөгч буюу төлөөлөгчөө оролцуулж болно (§32).

Зөрчилд холбогдогч шүүх хуралдаанд ирээгүй тохиолдолд (§33):

- зөрчилд холбогдогч өөрөө, эсхүл түүний өмгөөлөгч буюу төлөөлөгч шүүх хуралдаанд ирээгүй, шүүгч нь зөрчилд холбогдогчид зөрчлийн хуудсыг хүлээлгэн өгсөн, шүүх хуралдааны цаг, газрыг мэдэгдсэн гэж үзвэл шүүх хуралдааныг зөрчилд холбогдогчийн эзгүйд үргэлжлүүлнэ;
- хэрэв Ерөнхий прокурор шаардвал шүүх хуралдааныг хойшлуулж, шүүх хуралдааны шинэ товыг гаргана. Зөрчилд холбогдогч нь шүүх хуралдаанд дахин ирээгүй бол түүний эзгүйд шүүх хуралдааныг үргэлжлүүлнэ.

³²⁰ Хууль зүйн сайд бөгөөд Ерөнхий прокурор (Minister of Justice and Attorney General) - 1868 онд батлагдсан Хууль зүйн яамны тухай хууль (Department of Justice Act)-д заасны дагуу Хууль зүйн сайд нь Хууль зүйн яамыг удирдахын зэрэгцээ тус улсын Ерөнхий прокурорын албан үүргийг хамт хариуцна. Хууль зүйн яам нь сайдын энэ хоёр үүрэгт нь дэмжиж ажиллана. <https://www.justice.gc.ca/eng/trans/transition/2015/tab2.html>

Зөрчилд холбогдогчийн эзгүйд шүүхээс түүнийг баривчлах шийдвэр гаргахгүй (§32; 33.4).

Харин зөрчилд холбогдогч шүүх хуралдаанд ирсэн боловч Ерөнхий прокурор ирээгүй бол шүүх хуралдааныг хойшлуулан шинэ товыг гаргана. (§34)

2.6. Шийтгэл оногдуулах шүүхийн шийдвэр

Зөрчлийн хуудасны дагуу эхлүүлсэн зөрчлийн хэргийн шүүх хуралдаанаар зөрчилд холбогдогчийг гэм буруутайд тооцсоны дараа шүүхийн шийтгэх хуралдаанаас зөрчлийн хууль тогтоомжоор тогтоосон хэмжээгээр торгууль, эсхүл хуульд заасан бусад хариуцлагыг оногдуулах боловч хорих шийтгэл оногдуулахгүй. Харин зөрчилд холбогдогч ирээгүй, эсхүл зөрчилд холбогдогч асуултад хариулаагүй буюу дуугүй байсан бол шүүхээс түүнийг гэм буруутайд тооцож, зөрчлийн хууль тогтоомжоор тогтоосон хэмжээгээр торгууль оногдуулна. (§37.1; 42)

Шүүхийн шийдвэрийг сонсох ажиллагааг шүүх хуралдааны танхимаас гадна холбогдох шүүхийн оффист хийж болно. (§37.2) Харин зөрчилд холбогдогчийн эзгүйд шүүхээс шийтгэл оногдуулсан бол шүүх хуралдааны нарийн бичгийн дарга шүүхийн шийдвэрийг зөрчил үйлдсэн этгээдэд энгийн шуудангаар илгээнэ (§36);

2.7. Эс үйлдэхүйд шийтгэл оногдуулах

Шүүх нь түүний оффист ирүүлсэн зөрчлийн хуудсыг дараах тохиолдолд шалгана (§44.2):

- зөрчлийн хуудас хүргэж өгснөөс хойш 30-аас дээш хоног өнгөрсөн бол;
- зөрчилд холбогдогч нь Зөрчлийн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд тусгасан сонголтуудын аль нэгийг хийгээгүй бол (*Сонголтуудын талаар судалгааны 2.2 дахь хэсгээс үзнэ үү.*);
- зөрчилд холбогдогч нь насанд хүрсэн бол.

Ийнхүү шалгасны дараа зөрчилд холбогдогчийг зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагааны үед үүргээ биелүүлээгүй гэж үзвэл шүүхээс дараах арга хэмжээний аль нэгийг авна (§44.1; 44.3):

- хэрэв зөрчлийн хуудас нь бүрэн бөгөөд зөв байвал зөрчилд холбогдогчийг гэм буруутайд тооцож, хууль тогтоомжоор тогтоосон хэмжээгээр торгууль оногдуулна;
- хэрэв зөрчлийн хуудас нь бүрэн бус бөгөөд буруу байвал тухайн шалган шийдвэрлэх ажиллагааг хүчингүй болгоно.

3. Шүүхээс оногдуулсан шийтгэлийг хянах

3.1. Шүүхийн шийдвэрт гомдол гаргах

Шүүхийн шийдвэрээр хариуцлага хүлээх болсон этгээд нь тухайн шийдвэрийг сонссон өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор шүүхэд гомдол гаргаж болно. (§46)

3.2. Зөрчилд холбогдогчийн эзгүйд гаргасан шийдвэрийг хянах

Зөрчилд холбогдогчийн эзгүйд гаргасан шүүхийн шийтгэл оногдуулсан шийдвэрийг шүүх хянаж үзээд тухайн шийдвэрийг хүчингүй болгох, эсхүл гомдлыг хэрэгсэхгүй болгоно. (§47.1)

Шүүх дараах тохиолдолд шүүхийн шийтгэл оногдуулсан шийдвэрийг хүчингүй болгоно:

- зөрчилд холбогдогчид зөрчлийн хуудсыг хүргүүлээгүй бол;
- зөрчилд холбогдогчид шүүх хуралдаанд оролцох хүсэлт гаргасан боловч шүүх хуралдааны цаг, газрыг мэдэгдээгүй бол;
- захиргааны алдааны улмаас буруу шийдвэр гаргасан бол;
- шийдвэр гаргасан шүүхийн харьяаллын бус байсан бол.

3.3. Шүүх хуралдааны дараа шийдвэрийг хянах

Шүүх хуралдааны дараа зөрчилд холбогдогчид шүүхийн шийтгэл оногдуулсан шийдвэрийг шүүх хянаж үзээд тухайн шийдвэрийг хүчингүй болгох, эсхүл гомдлыг хэрэгсэхгүй болгоно (§47.2):

(а) шүүх дараах тохиолдолд шүүхийн шийтгэл оногдуулсан шийдвэрийг хүчингүй болгоно:

- шийтгэл нь үндэслэлгүй буюу нотлох баримтаар нотлогдох боломжгүй бол;
- шийдвэр нь хуульд нийцээгүй гэж үзсэн бол;
- шүүхийн алдаа гарсан бол;

(б) шүүх дараах тохиолдолд гомдлыг хэрэгсэхгүй болгоно:

- дээрх (а) хэсэгт дурдсан үндэслэлийн аль нэг байхгүй бол;
- шүүх ноцтой алдаа, эсхүл буруу шийдвэр гаргаагүй гэж үзсэн бол;
- зөрчил хянан шийдвэрлэх ажиллагаанаас болж зөрчилд холбогдогчид хохирол учраагүй бол.

4. Шүүхийн шийдвэрийг биелүүлэх журам

4.1. Шүүхээс албадлагын арга хэмжээ авах

Шүүхээс зөрчилд холбогдогчийг буруутайд тооцож, түүнд торгууль оногдуулсан бол ийнхүү шүүхийн шийдвэр гарсан өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор төлөх бөгөөд энэ хугацааг нэг удаа сунгаж болно. Зөрчил үйлдсэн этгээд нь сунгасан хугацаа дууссанаас хойш 30 хоногийн дотор торгуулийг төлөөгүй бол ийнхүү төлөөгүйгээс болж гарах үр дагаврын талаарх мэдэгдлийг шүүхийн нарийн бичгийн дарга түүнд шуудангаар илгээнэ. (§56.1; 57)

Зөрчил үйлдсэн этгээд торгуулиа төлөөгүйгээс болж гарах үр дагаврын хувьд, шүүхийн шийдвэрээр дараах арга хэмжээг авна:

- 2 хүртэлх жилийн хугацаатай ажил гүйцэтгүүлэх ба гүйцэтгүүлсэн ажлын хөлсөөр торгуулийг төлнө, эсхүл
- Эрүүгийн хуулийн 736 дугаар зүйл буюу шүүхийн шийдвэрээр тогтоосон хугацаагаар хорих шийтгэл оногдуулна.

Зөрчил үйлдсэн этгээд торгуулиа төлөөгүй бол Ерөнхий прокурор шийтгэх тогтоолоор торгууль оногдуулж болох ба торгуулийн хэмжээний талаар иргэний хэргийн аль ч шүүхээр (Холбооны шүүх (the Federal Court)-ээс бусад) шийдвэрлүүлж болно. Ийнхүү гарсан шүүхийн шийдвэрийн хэрэгжилтийг тухайн торгуулийн орлогыг авах мужийн эрх бүхий субъект албадан хангуулна. (§58)

Хуулийн этгээд торгуулиа төлөөгүй бол шүүхийн шийдвэрээр дараах арга хэмжээг авна (§59):

(а) зөрчил үйлдсэн үйл ажиллагааны лиценз, зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох асуудлыг хуулийн дагуу дараах байдлаар шийдвэрлэнэ:

- лиценз, зөвшөөрөл олгохоос татгалзах;
- эзэмшиж байсан лиценз, зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох, сунгахаас татгалзах;

(б) зөрчил үйлдсэн, эсхүл түүнтэй холбоотой байгууллагыг бүртгэх, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох асуудлыг хуулийн дагуу дараах байдлаар шийдвэрлэнэ:

- байгууллагыг бүртгэхээс татгалзах;
- байгууллагын бүртгэлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох, сунгахаас татгалзах.

4.2. Саатуулах, эсхүл хорих арга хэмжээ

Зөрчил үйлдсэн этгээд нь шүүхээс оногдуулсан торгуулийг төлөх боломжтой боловч төлөх хүсэлгүй байгаа тохиолдолд түүнийг хорих ялаар шийтгэж болно. (§60.1)

Шүүх дараах тохиолдолд зөрчил үйлдсэн этгээдийг саатуулах шийдвэр гаргаж болно (§61.1):

- зөрчил үйлдсэн этгээдийн торгууль төлөх хугацаа, эсхүл сунгасан хугацаа дууссан бол;
- зөрчил үйлдсэн этгээд торгуулийн зарим хэсгийг төлөөгүй бол;
- зөрчил үйлдсэн этгээдэд торгууль төлөөгүйгээс болж гарах үр дагаврын талаарх мэдэгдэл илгээсэн бол;
- шүүхээс торгуулийг төлүүлэх албадлагын арга хэмжээ хэрэгжээгүй буюу зөрчил үйлдсэн этгээд торгууль төлөх оролдлого хийгээгүй бол.

Ийнхүү саатуулагдсан этгээдийн асуудлаар шүүх хуралдааныг дараах байдлаар хийнэ (§61.2):

- үндэслэлгүйгээр баривчлагдсан болон бусад тохиолдолд ийнхүү саатуулагдсанаас хойш 24 цагийн дотор бөгөөд хэрэв тухайн үед шүүгч бэлэн байвал;
- ийнхүү саатуулагдсанаас хойш 24 цагийн дотор хэрэв шүүгч байхгүй бол аль болох шуурхай.

Шүүх эхлээд саатуулагдсан этгээдийн торгуулийг төлөх хүсэлтэй байгаа эсэхийг тогтооно. Хэрэв шүүх түүнийг торгууль төлөх хүсэлгүй байна гэж үзвэл шүүхээс тухайн зөрчлийн хэрэгт тогтоосон хугацаагаар баривчилна.

4.3. Торгууль төлөх бусад хэлбэр

Шүүх зөрчил үйлдсэн этгээд торгуулийг төлөх хүсэлтэй байгаа боловч төлөх боломжгүй гэж үзвэл дараах шийдвэрийн аль нэгийг гаргана (§61.3):

- Эрүүгийн хуулийн 736 дугаар зүйлд заасны дагуу 2 хүртэлх жилийн хугацаатай ажил гүйцэтгүүлэх ба гүйцэтгүүлсэн ажлын хөлсөөр торгуулийг төлөх;
- торгуулийг үе шаттайгаар төлөх, эсхүл хугацааг сунгаж бусад хэлбэрээр төлөх.

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

Contraventions Act (S.C. 1992, c. 47). <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/c-38.7/fulltext.html#right-panel>

- Contraventions Act Evaluation, Final Report. Department of Justice Canada, Office of Strategic Planning and Performance Management, Evaluation Division. November 2010. <https://www.justice.gc.ca/eng/rp-pr/cp-pm/eval/rep-rap/10/ca-lc/cae.pdf>
- Contraventions Regulations (SOR/96-313).
- <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/regulations/SOR-96-313/FullText.html>
- Federal Contraventions Tickets: Your Rights and Duties. <https://www.gov.nl.ca/jps/files/faq-contraventions-english.pdf>
- Fisheries violations and the Contraventions Act ticketing regime. Date modified: 2018-11-06.
- <https://www.dfo-mpo.gc.ca/fisheries-peches/consultation/ticketing-contraventions/bkgrd-docinfo-eng.html>
- Constitution Act of Canada
- https://www.constituteproject.org/constitution/Canada_2011?lang=en
- <https://www.constitutionalstudies.ca/2019/07/governor-in-council/>
- <https://www.justice.gc.ca/eng/trans/transition/2015/tab2.html>

UIH.MN
СУДАЛГААНЫ САН